

הזקן ויאמץ לבבכם

שיעורו השבועי של מו"ר ועט"ר הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט"א

השיעור משודר מידי שבוע בערוץ "קול ברמה" ביום ראשון בשעה 20:00 | השיעור נמסר ביום שני, ו' בתשרי תשפ"ז

שמחה והאמונה – כשיזכרים שהכל מתנה!

כיצד באמצעות דירת עראי זוכים לאמונה ובטחון של קבע, ומדוע חוזרת התורה שלוש פעמים על אותה מצוה? היכן נעלמה עקרת הבית בתוך מצות השמחה, וכיצד זוכים לקבל "לוקסוס" גם בעולם הבא? איזו מצוה צריך לכוון בשעה שנכנסים לסוכה, והיכן מצינו שה' הבטיח למנוע מצד אויבינו אפילו איום ומחשבה רעה? מהי העצה לחיים מאושרים שמעניקה התורה בעצם מצות סוכה? וכיצד צל וסכך רעוע יכול להגן מכל צרה? | וגם: מדוע יושבי ארץ ישראל זוכים לקיים מצוה כפולה? | "זמן שמחתנו"

עוד שאלה שלישית שואלים רבותינו: קראנו עכשיו את הפסוקים שעוסקים בענין החג: "וְשִׂמְחַת בְּחֻגָּה, אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ, וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר... אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ". היכן האשה? לכאורה היא לא כתובה כאן. רבותינו אומרים במסכת בבא מציעא (דף נ"ט ע"א) 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו' - כבדו את נשותיכם ואז תזכו לעושר. הבית בנוי לטובה בזכות האשה. והנה הפסוק כאן מאריך להזכיר כאן את כולם, את הבן, ואת הבת, והשפחה, והעבד, והאמה, והגר - מפרט את כולם, אבל לכאורה הפסוק התעלם ושכח כאן, חס ושלום, את האשה. מה ההסבר לזה?

אך ורק בשמחה

שאלה רביעית: הפסוק אומר, "וְהֵייתָ אֶף שִׂמְחָה", כלומר תהיה רק שמח. כשאומרים "אך" פירושה להדגיש, לא שני דברים, אלא 'רק זה בלבד'. התורה מצווה לנו פה שנהיה לא רק שמחים למחצה, 'ככה ככה' - אלא אך ורק שמחים! ובודאי שכולם אוהבים להיות הכי שמחים שיש. אבל צריך להבין וכי יש אדם שלא אוהב להיות שמח? **האם צריך שהתורה תצווה לנו לשמוח? בודאי שכל אחד ואחד אוהב להיות שמח.**

חג לה' - פשיטא?!

עוד שאלה חמישית: הנה הפסוק האחרון שקראנו למעלה, אומר: "שְׂבַעַת יָמִים תַּחַג לָהּ אֱלֹקֶיךָ". והרי ודאי שאנחנו חוגגים את החג למען הקב"ה, אנחנו לא בחרנו את חג הסוכות כיום של חופש, אילו היה זה יום של חופש - היה החג בשבילנו. אבל כאן שהתורה היא שצויה אותנו, בודאי שהחג הוא "לה' אלקיך". מה בא הפסוק ללמדנו?

שלוש פעמים - מצוה חביבה

אלא מסבירים לנו חז"ל כמה יסודות חשובים במצוה הזו (ויבוארו להלן), אשר היא חביבה עד מאד. כי הנה האמת שמצות סוכה אינה כתובה רק פעם אחת כאן בפרשת ראה בפסוקים שקראנו, אלא היא כתובה עוד פעמיים בתורה - בפרשת אמור. תחילה כתוב (ויקרא כ"ג ל"ד-ל"ה): "בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

ברפת מועדיך לחיים

מורי ורבותי. אנחנו עומדים לקראת חג הסוכות, שבעזרת ה' יתברך יבוא עלינו ועל כל עם ישראל לחיים טובים ולשלום, שיהיה לנו ולכל עם ישראל הרבה שמחה, הרבה הצלחה. תזכו לשנים רבות, נעימות וטובות. מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, לנו ולכם ולכל עם ישראל, אמן ואמן. נאמר כמה מילים, דברי תורה ודברי חיזוק!

מדוע יוצאים מדירת הקבע?

התורה בסוף פרשת ראה (דברים ט"ז ג') מצווה אותנו על מצות סוכה: "חַג הַסֻּכֹּת תַעֲשֶׂה לָךְ שִׁבְעַת יָמִים, בְּאֶסְפָּה מִגִּרְנֶךָ וּמִיִּקְבֶּךָ". והתורה ממשיכה עוד פסוק (י"ד): "וְשִׂמְחַת בְּחֻגָּה, אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ, וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ, וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהֵיטוֹם וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ". וממשיכה התורה עוד פסוק שלישי (ט"ו): "שִׁבְעַת יָמִים תַּחַג לָהּ אֱלֹקֶיךָ, בְּמִקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה', כִּי יִבְרַכֶּךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל תְּבוּאָתְךָ וּבְכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ. וְהֵייתָ אֶף שִׂמְחָה".

יש לנו כאן כמה שאלות ששואלים המפרשים. הרי כל מצוה יש לה טעם ומטרה. וצריך הסבר, מה הטעם במצות הסוכה? (אנחנו לא מדברים בענייני סודות, על פי הקבלה וכדומה, אלא לפי הפשט). אדם יושב כל השנה בבית שלו, בסלון שלו, עם המזגן שלו. ואילו בחג הסוכות הוא פתאום צריך לצאת מהבית ולעשות סוכה - צריך עם גג של עצי דקל וכל מיני עצים, ועם קירות של כל מיני דיקטים למיניהם. מדוע? מה המטרה של המצוה הזאת?

מדוע "צֵלָא דמהימנותא"?

שאלה שניה שואלים רבותינו: הנה הזוהר הקדוש (ויקרא דף כ"ג ע"א ועוד), קורא לסוכה "צֵלָא דמהימנותא" - צל של אמונה, והוא חוזר על הביטוי הזה כמה פעמים. מה הפירוש 'צל' האמונה? מה שייך 'צל'? אילו היה כתוב שחג הסוכות הוא חיזוק האמונה - הדבר היה מובן, אבל מה זה הלשון: "צל של אמונה"?

איה - אשתך?

1. לעילוי נפש רוח ונשמה של אחיי הקדושים, מרן ראש הישיבה רבי מאיר מאזוז, ומר אחי הגאון רבי רחמים מאזוז, בני מרת אמנו כמסאנה עליה השלום. יהי רצון שזכותם תעמוד לנו ולכם ולכל ישראל לטובה ולברכה, אמן כן יהי רצון.

"המלך הקדוש" - ובכל השנה אנחנו אומרים "האל הקדוש" - מה פירוש "קדוש"? קדוש פירושו מעל הטבע. **הקב"ה מנהיג אותנו מעל הטבע.** מצד אחד נתן לנו גזירה להיות במדבר, אבל עם זאת, לחיות שם כמו בבית מלון מעולה, משובח, מאוורר.

מעט מים - באר לדורות

ובזכות מה זכינו לענני הכבוד ולבאר מים במדבר? בזכות אברהם אבינו. הקב"ה יודע לשלם מדה כנגד מדה, ובעין טובה הרבה מאד. אברהם אבינו אמר לאורחים (בראשית י"ח ד'): "יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם". ורבותינו אומרים (בראשית רבה פרשה מ"ח אות י') שכנגד זה אמר לו הקב"ה לאברהם אבינו: **חיך** - אני נשבע לך בחיים שלך - **שאני פורע לבניך.** בזכות המילה הזאת שאמר אברהם אבינו, נתן לנו הקב"ה באר מים במשך ארבעים שנה, שממנו שתו בני ישראל במדבר.

עץ אחד - ענני כבוד

אברהם אבינו אמר למלאכים שבאו בתור אורחים ולא הכיר בהם שהם מלאכים: "וְהִשְׁעֵנִי תחת העץ". חם, תישענו תחת העץ, בצל - 'צֶלָא דמהימנותא'. בזכות שאברהם אבינו נתן להם להיות תחת העץ, הקב"ה שילם לנו בעין יפה ונתן לנו את ענני הכבוד. אברהם אבינו נתן רק עץ, אבל הקב"ה לא שילם לנו רק להציל אותנו ולתת לנו קצת צל, אלא נתן לנו יותר ויותר, נתן לנו ענני כבוד שיש בהם את על המעלות שהזכרנו. והכל כדי שנזכור את הקב"ה, שנזכור שהוא מעל הטבע ובעל הכוחות כולם.

המצוה שמקדשת את כולך

מצות סוכה היא מצוה מאד יקרה. כל רגע שהאדם נמצא בסוכה - הוא מקיים מצות עשה דאורייתא. המצוה הזאת היא לא כמו שאר המצוות. שאר המצוות: אני מניח תפלין - אז היד שלי מתקדשת בתפלין. שם על הראש שלי תפלין - הראש שלי מתקדש במצוות תפלין; אבל מצות סוכה כל גופי נכנס בתוכה ומתקדש במצוה הזו.

שתי מצוות - כל הגוף

יש פסוק בתהלים (ע"ג): "וְיִהְיֶה בְשִׁלְמִי סֶכֶף, וּמַעֲוֹנָתִי בְצִיּוֹן". מסבירים המפרשים: יש לנו שתי מצוות שהאדם מקיים אותן בכל הגוף שלו. "וְיִהְיֶה בְשִׁלְמִי" - בשלמות, בכל הגוף. מהן שתי המצוות האלה? "סוכו" - חג סוכות, מצות סוכה. "ומעונותיו בצייון" - יש מצוה לשבת בארץ ישראל, כמו שהפסוק אומר (דברים י"א ל"א) "וּרְשַׁתְּם אוֹתָהּ וּשְׁבַתֶּם בָּהּ". ולכן כאשר אנחנו נמצאים בארץ ישראל, אנחנו זוכים לקיים עוד מצוה שכל הגוף שלנו נכנס במצוה.

ונמצא אם כן, כאשר זוכים ועושים סוכה בארץ ישראל - יש לנו מצוה כפולה, שתי מצוות יקרות. **כל דקה ודקה אנחנו מרוויחים שתי מצוות: גם מצות ישיבת ארץ ישראל וגם מצות סוכה בארץ ישראל.**

לזכות לקבל עולם הבא 'מהודר'

מִרְן בשלחן ערוך (סימן תרלט סעיף ב') כתב: אכילת עראי מחוץ לסוכה מותרת. למשל, סעודה של אורז נחשב אכילת עראי - מותר לאכול אורז מחוץ לסוכה. ומותר גם לאכול פירות מחוץ לסוכה, וכן מותר לשתות מים מחוץ לסוכה¹. כמובן שהמדקדקים במצוות, משתדלים שלא לשתות אפילו כוס מים מחוץ לסוכה, אלא אוכלים ושותים הכל רק בסוכה (כמובא בש"ע שם). **הם מהדרים!**

ובאמת, כמו שבעולם הזה אנשים שיש להם כסף 'מהדרים' לקנות סלון הכי יפה והכי יקר, ובגד הכי טוב, ורהיטים הכי טובים - כך גם

הזה, חג הסוכות שבעת ימים לה'. ביום הראשון מקרא קדש, כל מלאכת עבודה לא תעשה". ושוב בפרשת אמור, אחרי כמה פסוקים, התורה שוב חוזרת (כ"ג מ"ב-ג'): "בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם, כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם".

מכאן אנחנו למדים עד כמה מצות סוכה חביבה וחשובה אצל הקב"ה. כשאנחנו רואים שהקב"ה חוזר וכותב בתורה על המצוה שלוש פעמים, מכאן אנו למדים כי מצות סוכה חשובה מאד אצל הקב"ה.

כוונה שהיא חלק מהמצוה - לזכור את הנסים הגדולים

והנה צריכים להבין, מה הכוונה "לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם"? התורה לא אומרת תשבו בסוכות - 'כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי, אלא "לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם, כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי". מה הכוונה, ומה המטרה של ישיבת סוכה?

כותב מִרְן השלחן ערוך (בסימן תרכ"ה): "**בסוכות תשבו שבעת ימים וגו', כי בסוכות הושבתי את בני ישראל**" - זהו ציטוט מהפסוק שקראנו, מִרְן פותח עם ציטוט של הפסוק וממשיך וכותב: "**הם ענני כבוד שהקיפם בהם לכל יכם שרב ושמש**". מִרְן הקדיש סימן שלם רק בשביל זה. ולכאורה, הדבר תמוה וכולם שואלים, שהרי השלחן ערוך הוא ספר הלכה, ולא ספר 'דרשות' לדרוש ולהסביר את הפסוקים, והנה כאן השלחן ערוך מקדיש סימן שלם כדי להסביר לנו את כוונת הפסוק - "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל", שהכוונה כאן על ענני כבוד. איזה דין, איזו הלכה בא השלחן ערוך ללמדנו בזה?

המשנה ברורה מביא כאן (סק"א): "וכתבו האחרונים, שיכוון בישיבתה - שצייונו הקב"ה לישב בסוכה זכר ליציאת מצרים, וגם זכר לענני כבוד שהקיפם אז עלינו להגן עלינו מן השרב והשמש".

למען ידעו - לא רק ישוב

כלומר, השלחן ערוך בהסבר שלו, לא כתב 'דרשה' בעלמא, אלא בא ללמדנו שלא די בכך שהאדם מקיים את מצות סוכה בפועל, נכנס לסוכה ואוכל וישן בסוכה, אלא צריך גם לשים לב לכוון, שהקב"ה ציוה לנו "בסוכות תשבו", כדי שנזכור את הנסים הגדולים שהקב"ה עשה לנו, שהקיף את אבותינו בענני כבוד.

ולכן אם אדם אכל בסוכה ולא כיוון זכר לענני הכבוד וזכר ליציאת מצרים - רק בדיעבד יצא ידי מצות סוכה. **לכן צריך לכוון בכל פעם שנכנסים לסוכה, שאנחנו יושבים בסוכה כדי לזכור ולדעת שהקב"ה הקיף את אבותינו בעננים במשך ארבעים שנה, לזכור שהיה לאבותינו נס תמידי כזה שהיה במשך ארבעים שנה - תקופה ארוכה כל כך! וגם לזכור את יציאת מצרים.**

שבעה עננים - שמירה שלמה

מה הם ענני הכבוד? נסביר. שבעה ענני כבוד הקיפו את בני ישראל בזמן שהיו במדבר: ארבעה עננים מארבע רוחות, עוד ענן למעלה להגן עליהם לכל יכה אותם שרב ושמש - לא חום ולא קור; ועוד ענן שהיה על הרצפה. לא היה שם כביש, כיצד היו עם ישראל יכולים ללכת, לנסוע, ארבעים שנה במדבר? אבל הקב"ה נתן להם "שטיח אדום" - ענני כבוד למטה. ובנוסף, היה עוד ענן שביעי שהיה מקדים אותם שלושה ימים, שהיה משפיל את ההרים, והיה מרים את הבקעות, וכך היתה להם דרך ישירה במשך ארבעים השנים שבהן הלכו במדבר. **אלו היו ענני הכבוד².**

ומהי המטרה בכך שנזכור את ענני הכבוד? שנדע שהקב"ה הוא מעל הטבע, בעל הכוחות כולם. בעשרת ימי תשובה כולנו אמרנו בתפלה

2. ראיתי בספר של הרב זמיר כהן (יש לו אנציקלופדיה של כמה חלקים, והוא מביא שם דברים נפלאים), שהוא מביא שם ציטוט מפרופסורים גדולים שביקרו במדבר במקום שהיו אבותינו, ומצאו שם בית קברות ענק. הרי אחרי שעם ישראל בכו בתשעה באב על כך שהם לא רוצים להיכנס לארץ ישראל, נגזרה עליהם גזירה: אותם שש מאות אלף - ששים ריבוא שיצאו ממצרים, נגזר עליהם שלא ייכנסו לארץ ישראל וימותו שם במדבר. וכל שנה בליל תשעה באב, אלו שכבר הגיעו לגיל ששים היו מתים. (הקב"ה, גם כאשר נותן מכה, נותן אותה במדה, במשקל ובמשורה, נתן להם לפחות שיזכו לששים שנה, ורק אלו שהגיעו לששים שנה מתו, כל תשעה באב היו מתים כחמשה עשר אלף אנשים).

הרב זמיר מספר שהפרופסורים האלו אמרו: איך זה יכול להיות שכאן חיו אנשים? זה מדבר. בחורף קר, בקיץ חם, זה גיהנום בחיים. איך חיו כאן משפחות? אבל דבר אחד לא ידעו הפרופסורים "הנכבדים" האלה - הם לא ידעו שאבא שלנו, אבינו שבשמים, דאג לנו והקיף אותנו בשבעה ענני כבוד שהיו מגינים עלינו מפני החום והקור ומיישרים לנו את הדרך.

3. גם שינת עראי חייבת סוכה
אמרנו שמותר לאכול אכילת עראי מחוץ לסוכה, אבל שינה - אפילו שינת עראי - אסור לישון מחוץ לסוכה (ש"ע שם). יש אנשים שיודעים שאכילה בסוכה היא חובה, אבל בשינת עראי לא מקפידים, וזה לא נכון. הבן איש חי (שנה ראשונה פרשת האזינו סעיף ח') כותב: בזמן שהדרשן דורש, יש אנשים עייפים, והשינה באה להם דוקא בזמן הדרשה... ואם אדם רואה את חברו שהוא נרדם, יעיר אותו - כמובן בעדינות: "בני, אחי, סוכה. בבית הכנסת אין שם סוכה, לכן תתעורר, תקום".

מספרים על הגאון מווילנא, שפעם הוא היה בחג הסוכות בבית הסוהר (מחמת עלילות של הרשעים). וכאשר הרגיש עייף מאד והיה צריך לישון, היה מהלך שוב ושוב בחדר שלו, כדי שלא להירדם גם באונס, אף לא לדקות ספורות מחוץ לסוכה.

אנחנו, בענייני מצוות, נשתדל לקיים את המצוה לא רק לצאת ידי חובה, אלא 'בהידור'. נשתדל לעשות 'לוקסוס' מעל ומעבר, כמה שאפשר להדר, וזוהי אנחנו זוכים גם לחיי העולם הבא ב'לוקסוס'. נכון להשתדל כמה שאפשר לשהות במשך כל שבעת הימים בסוכה, בזה אנחנו מרוויחים הרבה.

מצות סוכה כדי שנזכור, יש לנו על מי להשען!

טעמה של מצות סוכה, הוא כמו שאמרנו, שנזכור את חסדי השם. אנחנו עם שכן, וכאשר נזכור חסדי השם, נדע שיש לנו על מי להישען - על אבינו שבשמים. מי יודע מה גזרו עלינו בראש השנה וכיפור, מה יעשו האיראנים ומה יעשו המדינות האחרות שחושבות עלינו לכלותנו. אך אנחנו סומכים על הקב"ה. כמו שהוא דאג לאבותינו במשך ארבעים שנה וסיכך עליהם בעניי כבוד, כך יעשה גם לנו.

בעזרת ה' יתברך, "כל כלי יוצר עליך לא יצלח" (ישעיה נ"ד י"ז), האיראנים חושבים לקדם את האטום כדי ח"ו להשמיד את עם ישראל, וכאן הנביא מבטיח לנו: "כל כלי" - כל כלי! לא משנה אם זה טילים, אם זה כטב"מים, "כל כלי יוצר עליך" - כל מה שהם מייצרים בשבילך, את כל כלי הנשק הם מייצרים נגדך, עם ישראל, אבל הוא "לא יצלח". "וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי" - תרשיעי את הלשון הזאת, שהיא רוצה להרשיע אותך במשפט.

פצלו נחיה!

לנו יש את הקב"ה, אנחנו הבנים שלו, והקב"ה הוא מרחם עלינו "כרחם אב על בנים". יש לנו על מי לסמוך, על אבינו שבשמים. וזוהי המצוה של חג הסוכות: לזכור זאת, ולכן היא נקראת בלשון הזוהר 'צ'לא דמהימנותא', כי המטרה שלה לחזק ולהזכיר שאנחנו מאמינים בהקב"ה. הקב"ה שמר על אבותינו גם במדבר הגדול והנורא, שהיה שם נחש ועקרב, הפסוק מתאר את המדבר הזה כמו מקום שאי אפשר לחיות בו אף רגע (וכמו שהפרופסורים האלה שהזכרנו - ראה הערה 2 - ביקרו במדבר וראו שאי אפשר לחיות בו אפילו יום אחד), אבל הקב"ה נתן לנו שם חיים טובים, מאושרים. גם אכלנו, גם שבענו, גם שתינו, גם למדנו תורה מפי משה רבנו. וגם עכשיו אנחנו זוכים שוב להכנס לתוך 'צ'לא דמהימנותא' - צל של אמונה.

השמירה הרוחנית שמגינה יותר מכל ממ"ד

עוד דבר, שאלנו למעלה, למה נקרא צל של אמונה? מה שייך להזכיר את ה'צל'? והתשובה היא, לכאורה למראית העין זה נראה מקום פחות שמור ומוגן, האדם יוצא מהבית, מהממ"ד - מהבית המוגן, והולך לסוכה. וסוכה כידוע - על פי ההלכה - לא חייבת דפנות של ממש, אלא אפילו אם אתה עושה ארבעה ברזלים ושם חוט שמסובב את הסוכה כל פחות משלושה טפחים, והוא מהודק, אפילו שאין בדים, אין כלום, יש רק סכך - זו סוכה כשרה, אתה יוצא בה ידי חובה! מה זה? אולי יבואו שוודדים? איך נוכל לישון בסוכה? אולי יבואו גנבים, יבואו 'חמסניקים'? אבל לא! התורה שומרת עלינו. כמו שהתורה אומרת לגבי עליה לרגל: "ולא יחמוד איש את ארצו, בעלותך לראות את פני ה' אלוקיך שלש פעמים בשנה" (שמות ל"ד כ"ד). התורה מצווה לנו במשך שלושת החגים, שכל עם ישראל מהצפון עד לדרום, כולם יעלו לירושלים. ואז לכאורה אין מי שישמור על ארץ ישראל, וחלילה יכולים הגויים להכנס, לכבוש, כמו שחשבו חמאס ימח שמם וזכרם, ביום שמחת תורה לפני שלוש שנים, חשבו להכנס, לכבוש את ארץ ישראל.

אבל מה? הקב"ה אומר לא רק שלא יכבשו, אלא יותר מזה, אפילו "ולא יחמוד איש את ארצו". גם לחמוד, לחשוב "הו, אולי אולי אולי", חמדה זה בלב, "אולי יש לנו הזדמנות, אולי ניכנס, אולי ניקח" - לא! הקב"ה, בעל הכוחות כולם, מבטל מהם את כל המחשבות הרעות שרוצים לעשות לנו. זו ההבטחה של התורה, "ולא יחמוד איש את ארצו, בעלותך לראות את פני ה' אלוקיך שלש פעמים בשנה". ארץ ישראל כולה ריקה, כולם נמצאים צפופים בתוך ירושלים (כמו שכתוב במשנה באבות (פ"ה מ"ה), "עומדים צפופים ומשתחווים רוחים... ולא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים"). כיצד לא עולה בדעתם לבוא

ולהכנס? אלא זהו רק כוחו של הקב"ה. וזה הביאור שהסוכה היא צל של אמונה! אנחנו יוצאים לסוכה ומצהירים בכך שאנחנו סומכים עליו וחוסים תחת צל כנפיו, כי אנחנו יודעים ומאמינים שהקב"ה שומר עלינו. לכן סוכה נקראת 'צ'לא דמהימנותא'. כיון שהקב"ה מיצל עלינו ושומר עלינו.

השמחה - כשהאדם מכיר במתנות משמים

שאלנו עוד שאלה: החג הזה נקרא 'זמן שמחתנו', וכפי שאנחנו אומרים בתפלה: 'חג הסוכות הזה, זמן שמחתנו'. מהי השמחה? מהי השמחה בכך שיצאת מהבית, ואתה נמצא בסוכה רעועה עם דיקטים, וחוסים מסביב?

אלא מסבירים המפרשים: התורה באה ללמדנו כאן יסוד גדול. אדם טועה וחושב: "הכל שלי! הצלחתי! כוחי ועוצם ידי!" באה התורה ואומרת: 'לא, לא, תצא מהטעות הזו'. תדע, השמחה האמיתית תגיע כאשר תדע את האמת, שכל מה שיש לך זו מתנה מהקב"ה. זו השמחה, שהאדם יודע את האמת הזאת.

לפעמים אפשר לטעות ולחשוב שדברים אחרים מביאים שמחה, רחמנא ליצלן, יש כאלו שמעשנים כל מיני דברים חס ושלום, ואומרים שהם מרגישים כי הם נמצאים בשיא התענוג, אך הם יודעים את האמת שזה סתם הבל, סתם שקר! אדם חכם ובר דעת, יודע שהוא לא יפנה לחשיש ולדומה לחשיש, הכל שקר ורעות רוח. אלא השמחה האמיתית היא כשהאדם יודע וזוכר את האמת שהכל של הקב"ה. לכן נתן לנו הקב"ה שבעה ימים מחוץ לבית, לזכור ולדעת ששום דבר לא שלנו, אלא הכל של הקב"ה.

מדוע דווקא בסוכות?

דבר שני, אומרים רבותינו: התורה ציוותה לנו "והיית אך שמח" - לשמוח בסוכות, ושאלנו מה שייך? מה פשר הדבר? הרי צריך לשמוח כל הזמן, ואם כבר, לכאורה צריך לשמוח יותר בפסח, שהרי בפסח יש לנו שמחה על כך שהיינו עבדים ויצאנו ממצרים. אולם הפסוק אומר לשמוח דווקא בחג הסוכות: "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, באספך מגרנך ומיקרבך. ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך... שבעת ימים תחוג לה' אלקיך... והיית אך שמח". מדוע התורה מצווה אותנו כאן להיות 'אך' שמח - רק שמח?

לשמוח בחלק שה' נתן לך

אלא שהאדם יכול לראות את חברו בזמן הזה, בתקופה הזו שזה זמן האסיף, שאסף יבול רב, ולקנא בו: "בן פורת יוסף, מאה טון חיטה! אני אספתי רק חמשים טון חיטה...". האדם יכול להצטער, חברי הרוויח יותר ממני. או שהוא אומר: "חבר שלי מהכרם שלו יצא לו מיליון טון ענבים, אני לא הגעתי לזה". לכן התורה אומרת: "חג האסיף, זמן שמחתנו", כי כאשר תדע שהקב"ה הוא הנותן, והכל ממנו, הוא יודע מדוע לתת לך כך ומדוע לתת לאדם אחר כך - זה יעזור לך שתהיה שמח! שתשמח באמת גם לא תגיד: "טוב, בסדר, אני שמח במה שיש לי, אבל חבל שאין לי כמו חבר שלי", אלא תשמח באמת בחצי הכוס המלאה, במה שהקב"ה נתן לך.

בשמים ממעל, בארץ מתחת

אנחנו אומרים ב"עלינו לשבח" את הפסוק (דברים ד' ל"ט): "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". ופירושו המפרשים: "בשמים - ממעל", פירוש הדבר, בענייני שמים, תתבונן במי שטוב ממך, ותשתדל ללמוד ממנו ולהיות גם כן יותר טוב ברוחניות. אבל "ועל הארץ - מתחת" - בעניינים גשמיים של הארץ, תתבונן במי שיש לו פחות ממך. ראית שמצבך טוב משלו? תשמח שמצבך טוב משלו. כך זוכים לקיים "והיית אך שמח".

שבעים שנה - דירת עראי

מספרים על החפץ חיים שפעם בא אדם לביתו לראות אותו, היה גברא רבא ויקירא, גדול הדור, וכולם רצו לזכות לחזות בזיו פניו. והנה הגיע איזה עשיר לראות אותו, והוא ראה בית קטן כזה. החפץ חיים

4. אומרים שלחפץ חיים לא היה מרצפות ברצפה, היה רק חול. למה חולות? כיון שכשייש מרצפות רואים סימנים על הרצפה כשהיא מתלכלכת, ואחר כך

חותם הקודש קדושה בכל אות

בפיקוח הרה"ג מצליח חי מאוזן שליט"א

מכירה כל סוגי התפילין והמזוזות
נכתב ע"י תלמידי חכמים ויראי שמים

עמנואל קודש
0533151365

כתב מרהיב ומהודר

אספקה מהירה
ייעוץ והכוונה

חופשה לשם שמים

לכן בא הפסוק ומדגיש ואומר: למרות שנתתי לכם כעת בחגים האלה, חופשה שנתית, כל חצי שנה שבעה ימים, עליכם לכוון בהם לה' אלקיך. לא לקחת את החופשה הזאת רק כדי להתרענן, ותו לא, אמנם תתרענן, תשמח, תנוח, אבל עליכם לכוון לה' אלקיך. הכוונה צריכה להיות לשם שמים.

האשה כלולה ב"אתה"

עוד שאלנו על הפסוק "ושמחת בחגך, אתה ובנך ובתך, ועבדך ואמתך והלוי והגר אשר בשעריך", מדוע התורה לא הזכירה גם את האשה? **התשובה היא, שהתורה אינה רואה את האיש והאשה כשניים, אלא האיש והאשה הם אחד!** וכמו שנאמר בבריאת העולם: **"זכר ונקבה בראם... ויקרא את שמם אדם"** (בראשית ה' ב') - אחד! האיש נחשב חצי, והאשה נחשבת חצי, ויחד הם נחשבים אדם שלם. לכן כאשר התורה אמרה "ושמחת בחגך אתה", "אתה" פירושו אתה ואשתך, שניכם יחד נקראים "אתה".

השמחה והברכה בבית

רבותינו אומרים במסכת יבמות (דף ס"ב ע"ב): **"כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה"**. ובמסכת בבא מציעא (דף נ"ט ע"א) אמרו: **"אין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו"**. התורה מכבדת מאד את האשה, ולכן התורה אומרת: אתה והיא - שניכם אחד. ובעצם התורה אומרת: **"ושמחת בחגך אתה"** - אבל לא די בך ובאשתך, אלא גם: בנך ובתך, גם העבד והאמה, גם הלוי והגר. השמחה היא כשכל עם ישראל יחד.

אך טוב וחסד ירדפוני

יהי רצון שנזכה כולנו, שיהיה רק שמחה וששון ב'זמן שמחתנו'. ונזכה שהשמחה של חג הסוכות תושפע עלינו ועל כל עם ישראל למשך כל השנה כולה. תזכו לשנים רבות, נעימות וטובות, מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון.

מי שיברך אבותינו הקדושים אברהם, יצחק ויעקב, משה ואהרן, דוד ושלמה, הוא יברך את כל קהל השומעים, ונזכה כולנו, בעזרת השם יתברך, לחגוג את חג הסוכות, בשמחה ובדיצות, הבנים עם האבות, כל המשפחה. כל עם ישראל. ונזכה לקיים את מצוות התורה **"והיית אך שמח"** - **"אכין ורקין מיעוטי"** - **רק שמחה וששון ירדפו אותנו לאורך כל החיים**, אמן כן יהי רצון.

קיים בעצמו את מה שכתוב במסכת אבות (פ"ד מ"א) **"איזהו עשיר השמח בחלקו"**. אמר לו העשיר: **"כבוד החפץ חיים, שמך מופץ בכל העולם, וזה הבית שלך? כזה פשוט?"**. החפץ חיים ענה לו: **"ואתה, איפה הבית שלך? איפה אתה גר עכשיו?"** אמר לו: **"לקחתי חדר במלון"**. אמר לו: **"מה זה? עשיר גדול כמוך לוקח רק חדר? ארבע אמות על ארבע אמות?"** אמר לו: **"לא כבוד הרב, הבית שלי, איפה שאני גר - תבוא תראה, יש לי ארמון, יש לי עשרים חדרים, תראה איזה רהיטים, תראה אלו וילונות, תראה איזה כבוד יש לי. אבל עכשיו באתי לכאן זמנית"**. ענה לו החפץ חיים באותו מטבע: **"אני נמצא כאן בעולם הזה זמנית! אתה באת זמני לשבוע ימים, ואני ראיתי את עצמי שבאתי ל-70, 90 שנה - זמני! הבית שלי אינו כאן, הבית שלי הוא בעולם הבא"**.

בית קטן ולקח גדול

כך ראינו גם בהורים שלנו. הבית שלהם היה בית קטן. גידלו אותנו חמשה אחים בבית קטן, איני חושב שהיו בו ארבעים מטר. שני חדרים, פרוזדור, מטבח - זה היה הבית. **לא נתנו את דעתם הרבה על העולם הזה.** וזה מה שבאה הסוכה ללמדנו, שהכל זמני. תשמח במה שיש לך, וזו השמחה שצריכה להיות.

מנוחה משמים, פעמיים בשנה

שאלנו שאלה נוספת, מדוע הפסוק הוצרך להדגיש כאן ולומר: **"שבעת ימים תחוג לה' אלקיך"**. מה הכוונה לה' אלקיך? הרי ודאי שזו מצוה שהתורה מצוה, ולא חופשה שלנו?

האמת היא, שאצל אומות העולם לא היו חופשות בכלל. הגמרא מספרת במסכת מגילה (דף י"ג ע"ב) שהמן אמר לאחשוורוש, עם ישראל הוא עם של בטלנים. פוגשים אותם ביום שבת ושואלים אותם: **"למה אתה לא הלכת לעבוד?"**, והם אומרים: **"שבת היום"**. פוגשים את אותו יהודי פעם אחרת, באמצע השבוע: **"מה קרה היום שלא הלכת לעבוד?"** הרי היום לא שבת. **"היום יש לנו חג, היום יש לנו פסח. היום יש לנו סוכות"**. זהו עם של בטלנים, רוצים תמיד רק בטלה. מכאן אנחנו מבינים שאצל אומות העולם לא היה כדבר הזה חופש או מנוחה, היו עובדים **"יום ולילה לא ישבותו"** (ע"פ בראשית ח' כ"ב).

אבל הקב"ה ידע שנפש האדם צריכה לנוח. יש ששה חודשים מפסח עד סוכות, וששה חודשים מסוכות עד פסח, זה בט"ו בתשרי וזה בט"ו בניסן. והקב"ה נותן לנו חופשה של שבעה ימים, כי הקב"ה יודע שהגוף צריך מנוחה. ובנוסף הקב"ה נותן לנו מנוחה כל שבוע ביום השבת. נותן לנו חופשה רצופה של שבעה ימים בחג הסוכות ובחג פסח. **ומאיתנו ללמוד אומות העולם לעשות חופשה שנתית.**

כשיבואו אורחים עלולים לומר, **"אוף, חבל שבאו אורחים, הם שתו ולכלכו את הרצפה"**, אבל כאשר יש חולות, לא מרגישים לכלוך, ואף אחד לא מתלונן.

קדיש תמונות: אילי טל ע"ה, עזרא טרבלסי, מושיק בני כ. ש.פ.ה

אמת מה נהדר:
מזן ראש הישיבה שליט"א והבדלה
וברכת הלבנה עם צאת הצום
בהיכל ישיבתנו הקדושה
'כסא רחמים'

כמידי שנה, חבר מועצת הרבנות הראשית ר"מ "ביע אומר" הגאון
הרב יגאל כהן במוצאי שבת במשא דרשת שבת שובה בהיכל
ישיבתנו הקדושה 'כסא רחמים' לצד מזן ראש הישיבה שליט"א

מזן ראש הישיבה שליט"א
בבדיקת אתרוג מהודר
ומכובד שקיבל
מבדוש שמעון הי"ו

יו"ל ע"י: ישיבת "כסא רחמים"

המרכז: רח' הרב עוזיאל 26 בני ברק | 1700-50-51-52

עורך: הרב דוד נחום הגהה וביקורת: הרב יהושע כהן

להערות והארות: a0733718074@gmail.com | ליצירת קשר: 0533-121357

לקבלת העלון במייל שלחו בקשה ל: ktr1700505152@gmail.com

